

Bijbelstudie: Van olierijk naar koninkrijk

We zouden je graag een bijbelstudie aanbieden om je van je olieverslaving af te helpen. Maar helaas, dat gaat niet lukken. Want als je gaat proberen om af te komen van olieverslaving loop je grote risico's: je gaat moralistisch worden en/of jezelf vooral schuldig voelen. En je krijgt een burnout want je ziet dat je, hoe je ook je best doet, het systeem niet kan veranderen.

Je krijgt dus geen Time to Turn-stappenplan “van olie naar holy”. We geloven dat het belangrijker is om een nieuw perspectief te krijgen. Een andere bril op te zetten, met andere ogen naar de wereld te gaan kijken. Te geloven in een andere wereld die er nu al is. En uiteindelijk geloven we dat we door die andere bril op te zetten milieuvriendelijker zullen leven, maar dat is een vrucht van je leven, geen doel.

Het olierijk van macht

Olie is voorbeeld van hoe de wereld werkt - op z'n onrechtvaardigst. Macht smeert de wereld. De sterkste wint. In Soedan worden de zwakken verdreven zodat de mensen die tanks en wapens kunnen betalen de oliebronnen kunnen exploiteren. Rijke mensen kunnen zichzelf een toegang tot energie verzekeren, hoe duur de olie ook wordt, terwijl voor de armen brandstof (bijv. om te koken) vaak nu al onbetaalbaar is. Survival of the strongest dus. Wie sterk is, krijgt macht, en wie macht heeft, kan geld verdienen, en wie geld heeft, kan leuke spulletjes kopen en voelt zich fijn. Zo werkt de wereld - zegt de wereld.

- Hoe zou Jezus aankijken tegen onze verslaving aan onrechtvaardige olie? Aan welke teksten of verhalen uit de bijbel denk je dan?

Het koninkrijk van liefde

Jezus kwam om het koninkrijk van God te vestigen (zie bijv. Matt 3:2, 9:35). We associëren dat vaak met 'de hemel', maar dat is niet wat Jezus zegt¹. Het is een rijk dat volgens Jezus wel degelijk hier en nu al zichtbaar is. Niet in z'n volledigheid, maar het is wel aanwezig. En wij kunnen meedoen in dat koninkrijk, sterker nog: het koninkrijk zit in ons doordat de Heilige Geest in ons woont! Jezus vergeleek het koninkrijk ook wel met een mosterdplant; het begint met minizaadjes, maar eenmaal opgegroeid neemt ie je hele tuin over (Matt 13:31-32).²

- Wat is jouw voorstelling bij het koninkrijk van God? Zie je het om je heen of is het een theoretische term voor je? Denk hier eens met elkaar over door.

In dat koninkrijk van God, waar Jezus zo vaak over praatte (meestal in gelijkenissen) en wat hij uitleefde in wat hij deed, gaat alles op z'n kop. Jezus schopte tegen alle heilige huisjes van zijn tijd: tegen de heersende ideeën over macht, over 'geestelijk leven', met wie je wel of niet zou moeten eten, over hoe je met geld moet omgaan.

En: terwijl macht het smeermiddel is van deze wereld, stelde Jezus een ander smeermiddel voor. Lees maar:

Jezus riep hen bij zich en zei tegen hen: ‘Jullie weten dat de volken onderdrukt worden

¹ Matteüs noemt het wel 'koninkrijk van de hemel', maar volgens theologen is dat omdat hij de naam van God niet uitspreekt voor zijn joodse lezers.

² We denken vaak dat Jezus het had over een mosterdboom, maar dat komt door een verkeerde vertaling in de NBG. Mosterd is een soort koolzaad en vermenigvuldigt zich heel snel, als een soort onkruid.

door hun eigen heersers en dat hun leiders hun macht misbruiken. Zo mag het bij jullie niet gaan. Wie van jullie de belangrijkste wil zijn, zal de anderen moeten dienen, en wie van jullie de eerste wil zijn, zal ieders dienaar moeten zijn, want ook de Mensenzoon is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijn leven te geven als losgeld voor velen.’ (Marcus 10:42-45)

- Hoe denk je dat deze tekst gebruikt zou moeten worden? Gaat dit alleen over het zorgen voor je burens, of zegt het ook iets over hoe onze samenleving zou moeten zijn?
- 'Ieders dienaar zijn'. Hoe zie je dat voor je?

Ieders dienaar zijn. Misschien zie je het je nog niet helemaal voor je. En pas op dat je jezelf niet gaat opleggen dat je moet dienen omdat het moet! Het smeermiddel van het koninkrijk van God is dienen, maar de motivatie is liefde. Dat laat geen ruimte voor nieuw wetticisme. Jezus was daar duidelijk over: het gaat niet om het volgen van de regeltjes (denk maar hoe kritisch hij was op de Farizeeërs), dus we mogen onszelf niet weer de nieuwe regel opleggen dat we moeten dienen. Paulus geeft in 1 Kor 13 allerlei voorbeelden van prachtige dingen die hij zou kunnen bezitten, die allemaal loos zijn zonder de liefde. Zo zegt hij in 1 Kor 13:3 dit:

“Al verkocht ik mijn bezittingen omdat ik voedsel aan de armen wilde geven, al gaf ik mijn lichaam prijs en kon ik daar trots op zijn - had ik de liefde niet, het zou mij niet baten.”

- Hoe kun je voorkomen dat je toch in de valkuil van moeten-moeten-moeten valt als je ervoor kiest om anderen te gaan dienen?

De nieuwe bril

We kunnen ervoor kiezen om nu al dingen te zien vanuit dat andere perspectief. Dus niet: 'hoe red ik de wereld', of: 'hoe word ik perfect', maar: 'hoe leef ik volgens de principes van Gods koninkrijk'. We kunnen die andere bril opzetten.

- Denk opnieuw eens na over onze verslaving aan onrechtvaardige olie. Hoe zou je daar in Gods koninkrijk van liefde en elkaar dienen mee om kunnen gaan?

Misschien is het zo dat je niet meer luxe wilt die ten koste gaat van de armen. Of misschien ga je geld en prijzen minder belangrijk vinden en vind je het niet meer erg om meer te betalen voor duurzaam opgewekte energie. Maar misschien pas je het wel op een heel andere manier toe.

Het gaat niet alleen om die mensen daar in Soedan of Nigeria, dienen begint natuurlijk ook dichtbij. Mooie ideeën over rechtvaardigheid ver weg zijn niets waard als je niet gaat werken aan het recht van de zwakke dichtbij.

- Wie is in jouw omgeving iemand die het niet redt in de strijd van het recht van de sterkste? Wat zou je kunnen doen om die persoon te dienen?

Het begint met gebed

- Vraag of God je de ogen wil openen en wil laten zien hoe je midden in een onrechtvaardige wereld zijn koninkrijk kunt ontdekken.